

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 239-1871)

Originalt emne

Gader

Gader/Erhvervelse af Grunde og Jorder

Indlemmelse

Jembanevæsen

Jembanevæsen/Hovedbanen

Jorder

Jorder/Erhvervelse af Grunde og Jorder

Jorder/Salg og Afstaaelse af Grunde

Kirkelige Forhold

Kirkelige Forhold/Kirkelige Forhold i Almindelighed

Næringsvæsen

Næringsvæsen/Forskellige Næringsdrivende

Skatter og Afgifter

Skatter og Afgifter/Ligningskommission. Overligningskommisær

Sundhedsvæsen

Sundhedsvæsen/Stadslæge, Kommunelæger, visiterende Læger

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 30. november 1871](#)
- 2) [Byrådsmødet den 23. maj 1872](#)
- 3) [Byrådsmødet den 30. maj 1872](#)

- 4) [Byrådsmødet den 6. juni 1872](#)
- 5) [Byrådsmødet den 20. juni 1872](#)
- 6) [Byrådsmødet den 27. juni 1872](#)
- 7) [Byrådsmødet den 25. juli 1872](#)
- 8) [Byrådsmødet den 12. september 1872](#)
- 9) [Byrådsmødet den 5. december 1872](#)
- 10) [Byrådsmødet den 23. december 1872](#)
- 11) [Byrådsmødet den 16. januar 1873](#)
- 12) [Byrådsmødet den 23. januar 1873](#)
- 13) [Byrådsmødet den 27. februar 1873](#)
- 14) [Byrådsmødet den 13. marts 1873](#)
- 15) [Byrådsmødet den 24. april 1873](#)
- 16) [Byrådsmødet den 12. juni 1873](#)
- 17) [Byrådsmødet den 10. juli 1873](#)
- 18) [Byrådsmødet den 4. september 1873](#)
- 19) [Byrådsmødet den 9. oktober 1873](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 30. november 1871 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Nors foreslog nedsættelse af et udvalg for at forhandle med vedkommende om udvidelsen af byens sydlige grændse. - Man nedsatte et udvalg paa 4 medlemmer, bestaaende af Borgmesteren, Nors, Koppel og Baess.

Uddrag fra byrådsmødet den 23. maj 1872 - side 4

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Fra det af Byraadet under 30te November 1871 nedsatte Udvalg til at forhandle med Vedkommende on Udvidelsen af Byens sydlige Grændse var modtaget følgende Skrivelse:

"I Henhold til det undertegnede Udvalg under 30te Novbr. f. A. overdragne Hverv at forhandle med Vedkommende om Udvidelse af Byens sydlige Grændse vi ikke nu, da Sagen er bragt til en foreløbig Afslutning, at forelægge Byraadet Resultat af vor Virksomhed, indeholdt i vedlagte paa Byraadets Approbation indgaaende Overeenskomster:

1. med Etatsraad M. P. Bruun paa Jægergaarden under 18de April d. A.,
2. med de større Lodsejere, der endnu have Grunde at sælge paa den vestlige Side af Horsens Landevei, afsluttet under 27de April d. A.
3. med de større Lodseiere paa den østlige Side af samme Landevei, med Undtagelse af Etatsraad Bruun, afsluttet under 3die Mai d. A. , og endelig
4. med samtlige mindre Grundeiere paa Terrainet mellem Byens nuværende sydlige Grændse og Marselisborg Hovmarker, afsluttet under 9de ds.

Endvidere forelægges Viby Sogneraads foreløbige Samtykke til Indlemmelsen, indeholdt i Skrivelse af 14de ds.

Idet vi forbeholde os nærmere mundtlig at motivere vor Stilling til Sagen, skulle vi ikkun yderligere fremlægges:

- a. det af os gennem Landinspecteur, Kammerraad Honum erhvervede Kort over det omhandlede Terrain mellem Aarhus By og Marselisborg Hovmarker, med tilhørende Arealberegning,
- b. en Liste over samtlige Forsikringssummer og
- s. en do, over Bygningsafgift og Hartkorn i det omhandlede Terrain.

Aarhus i Udvalget for Udvidelsen af Byens sydlige Grændse den 18de Mai 1872.

Schmidten. Nors. M.R. Koppel. H. F. Baess."

Byraadet vedtog at henlægge Sagen i Skabet i 8 Dage. (Se Mødet den 30te Mai.)

Uddrag fra byrådsmødet den 30. maj 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Man paabegyndte Behandlingen af Sagen om Byens Udvidelse imod Syd, navnlig de af det nedsatte Udvalg indgaaede foreløbige Overenskomster med Grundeierne paa det Terrain, der agte sindlemmet i Byen. Man vedtog at fortsætte Behandlingen i et senere Møde. (Se Mødet den 6te Juni.)

Uddrag fra byrådsmødet den 6. juni 1872 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Man fortsatte og tilendebragte første Behandling af Sagen om Indlemmelse i Byen af en Deel af Terrainet syd for denne.

Sagen vil være at underkaste anden Behandling om 14 Dage. (Se Mødet den 20de Juni.)

Uddrag fra byrådsmødet den 20. juni 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Sagen om indlemmelse af terrainet syd for Byen indtil Marselisborg hovmarker var til anden behandling, Paa forslag af Spliid, Kjær, Høegh, Kraiberg, Schjødt og Hald blev sagens afgjørelse udsat til næste møde. (Se mødet den 27de Juni.)

Uddrag fra byrådsmødet den 27. juni 1872 - side 5

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Man foretog endelig Behandling af Forslaget om Byens Udvidelse mod Syd, og af Byraadets Majoritet blev følgende Indstillingspunkter vedtagne: at Ministeriet vil give Samtykke til og erhverve allerhøieste Sanktion for, at det District af Viby Sogn, Ring Herred, som ligger mellem Byens sydlige Grændse og Hovedgaarden Marselisborgs Hovmarker med Tillæg af 2 Smaaparceller af denne Hovedgaard, men med Udelukkelse af

Matr. Nr. b, c, d og e, udsondres af Viby Sogn og indlemmes under Aarhus Commune, at Udsondringen og Indlemmelsen finder Sted paa de i Overenskomsten med de Vedkommende under 18de og 27de April samt 3die og 9de Mai d. A. fastsatte Vilkaar, samt paa de af Viby Sogneraad under 14de Mai d. M. opstillede Betingelser, og at Udsondringen og Indlemmelsen fastsættes til at træde i Kraft fra 1ste Januar 1872.

For Indlemmelsen paa de vedtagne Vilkaar stemte:

Buchheister, Funch, Gamst, Hammerich, Koppel, Kraiberg, Mørk, Nors, Preisler, Schmidten og Skovby. Imod den stemte: Baess, Hald, Høegh, Kjær, Schjødt og Spliid.

Minoriteten forbeholdt sig at indgive sit Votum til Ledsdagelse af Sagen ved dennes Indsendelse til Ministeriet.

Det overdroges til det tidligere bestaaende Udvalg at affatte en Indstilling til Ministeriet. (Se Mødet den 25de Juli.)

Uddrag fra byrådsmødet den 25. juli 1872 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Byraadet underskrev en Indstilling til Indenrigsministeriet samt en Følgeskrivelse til Stiftamtet angaaende den i Mødet den 27de Juni vedtagne Indlemmelse af en Deel af Viby Sogn i Kjøbstaden. Ligeledes underskrev man en Skrivelse til Biskoppen angaaende Udsondring af Districter i geistlig Henseende fra Viby Sogn og Henlæggelse til Kjøbstaden, idet man særlig andrager paa, at der i eventuel Bekjendtgjørelse om Vacance i Viby Sognekald, som for Tiden bestyres af en pastor vicarius, maa blive tilføjet en Reservation om det ommildte Districts Fraskillelse fra Viby Sogn, hvorhos man erklærer sig villig til at betale den nuværende pastor vicarius saavel som den nuværende Degn i Viby for deres Funktionstid et passende, billigt Vederlag for det Tab i Embedsindtægter, som de maatte lide ved Districtets Fraskillelse fra Viby Sogn.

Endelig underskrev man en Skrivelse til Directeuren for de jydsk-fynske Jernbaner, hvori man anmoder ham om at ville udvirke Ministeriets Tilladelse til, at Byraadet maa bygge den i Overenskomsten om Indlemmelsen betingede Bro over Jernbanen fra den Borgmesterembedet tilhørende lille Jordlod, der støder umiddelbart op til Jernbanen (en

Deel af Mtr. Nr. 3 a), til den ligeoverfor liggende, under Jægergaarden hørende Jordlod Mtr. Nr. 1

b. (Indstillingen med de væsentlige Bilag findes optagen i Tillæget.)

Om Afstaaelse af to Smaalodder af Mtr. Nr. 3 a, deels til Indlemmelse i Byggegrundene paa Jensens Have deels til Anlæg af Gade i Forbindelse med Broanlægget over Jernbanen, anmodede man Nors, Baess og Koppel om at forhandle med Borgmesteren. (Se Mødet den 12te Ceptbr.)

Uddrag fra byrådsmødet den 12. september 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Foranlediget ved en Skrivelse fra Biskoppen af 7de Ceptember angaaende den Erstatning for Tab af Indtægter, som formenes at tilkomme Præsten og Kirkesangeren i Viby i Tilfælde af at Frederiksberg adskilles fra Viby Sogn og henlægges under Kjøbstaden, vedtog man at erklære, at man var villig til i Overeensstemmelse med de Vedkommendes Begjæring at udrede 8 Rd. 2 Mk. maanedelig til den nuværende pastor vicarius i hans Embedstid og 35 Rd. halvaarlig til den nuværende Skolelærer og Kirkesanger ligeledes for hans Embedstid, idet man dog forventede, at man ved Henlæggelse af det omhandlede District i geistlig Henseende under de forskjellige Sogne i Kjøbstaden vilde kunne ordne det saaledes, at de omhandlede Beløb refunderes af de Funktionairer, til hvem Forretningerne overdrages. (Se Mødet den 5te December.)

Uddrag fra byrådsmødet den 5. december 1872 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Fra Amtet var modtaget Communication af en Skrivelse fra Justitsministeriet af 25de October tilligemed nogle i Henhold til denne Skrivelse indhentede Erklæringer fra Fysicus, Stadslægen, Districtslægen samt Herredsfogeden i Ring Herred, Etatsraad Willemoes, alle betræffende Sagen om Indlemmelsen af en Deel af Viby Sogn i Ring Herred under Aarhus

Commune. I Anledning af de saaledes fremkomne Erklæringer vedtog Byraadet at udtale med Hensyn til en af Stadslægen fremsat Paastand, paa et Tillæg til hans Løn i Tilfælde af Districtets Indlemmelse, at dette Tillæg i alle Tilfælde ikke burde gaae ud over hvad Forøgelsen af Folkemængden vilde give efter Forholdet af den Løn han nu oppebærer for Byens Folketal (200 Rd. for 15.000 Indvaanere, der forøges med 500), men at man, hvis Stadslægen ikke vilde overtage det nye District uden Lønningstillæg, mest maatte tilraade, at Districtet efter Indlemmelsen vedblev at henhøre under Landets Districtslæge, indtil Vacance maatte indtræde i Stadslægeembedet, i hvilket tilfælde Districtslægen vilde have at tiltræde Sundhedscommissionen istedetfor Stadslægen, naar Sager vedkommende Districtet kom til Forhandling. Med Hensyn til en Udtalelse af Fysicus fandt man sig foranlediget til at gjøre opmærksom paa, at det kun er Eieren af Jægergaarden med Grund og Have, ikke det øvrige Districts Beboere, hvem Fritagelse er indrømmet i 15 Aar for at underkastes Byens Sundhedsvedtægt.

Forholdet lige overfor Herredsfogeden i Ring Herred formeente man kunde ordnes paa en af de Maader, som af Etatsraad Willemoes vare angivne i hans over Sagen afgivne Erklæring, nemlig enten saaledes, at han ogsaa efter Indlemmelsen vedblev at udøve den civile Jurisdiction, men at Politiet og maaskee i Forbindelse dermed den criminelle Jurisdiction overgik til Byfogeden, omtrent saaledes som Forholdet ved kgl. Reskript af 6te April 1844 er ordnet og lige siden den Tid har bestaaet med Hensyn til Aarhus Vandmølles District, eller at ogsaa den civile Jurisdiction strax overgik til til Byens Embedsmænd, imod at disse til Etatsraad Willemoes afleverede de fra Districtet faldende Sportelindtægter, der tilkomme ham, saalænge han forbliver i sit nuværende Embede.

Man ansaae det for en Selvfølge at Byens Kasse maatte bære de Udgifter, som ved den eventuelle Jurisdictionsomlægning ville medgaae til Udskrifter af Pantebøgerne, Tilveiebringelse af Realregistre m. v.

Uddrag fra byrådsmødet den 23. december 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Man vedtog at henlægge i Skabet til et senere Møde Sagen om Forhandlingerne med Jernbanedirecteuren angaaende Amtmandstoftens Benyttelse for Godstrafikken, samt om

Uddrag fra byrådsmødet den 16. januar 1873 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Fra Justitsministeriet var modtaget en Skrivelse, hvori forespurgtes, om Byraadet ikke er villigt til at tilstaa Stadslægen et Lønningstillæg af 50 Rd. aarlig i Tilfælde af Frederiksbjergs Indlemmelse under Aarhus Kommune.

Man vedtog at henlægge Sagen i Skabet til et senere Møde. (Se Mødet den 23de Januar.)

Uddrag fra byrådsmødet den 23. januar 1873 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Byraadet vedtog i Henhold til Justitsministeriets Opfordring at tilstaa Stadslægen et Lønningstillæg af 50 Rd. aarlig Tilfælde af Frederiksbjergs Indlemmelse i Byen.

Uddrag fra byrådsmødet den 27. februar 1873 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Fra Stiftamtet var modtaget en Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 17de Februar angaaende Sagen om Indlemmelse af Frederiksbjerg i Aarhus Kjøbstad, saalydende:

"I Anledning af det med Amtets behl. Skrivelser af 2den Avgust f. A. hertil indkomne Andragende fra Aarhus Byraad angaaende Indlemmelse af et nærmere betegnet Areal af Viby Sogn i Ning Herred under Aarhus Kjøbstads skulde man tjenstligst anmode Amtet om behagelig at ville tilkjendegive Byraadet, at Justitsministeriet, med hvilket man har brevexlet om Sagen, har meddelt, at Samme, efter at Byraadet nu har samtykket i at

forhøje Stadslægens Løn med 50 Rd. aarlig, naar Indlemmelsen har fundet Sted, ikke finder Noget at erindre imod, at det omhandlede Distrikt indlemmes under Kjøbstaden, og at man fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har modtaget Meddelelse om, at dette Ministerium heller ikke har noget imod, at Distriktet i Henseende til Kirke- og Skolevæsen henlægges til Kjøbstaden under Forudsætning af, at der for Afgang i Embedsindtægter forbeholdes den nuv. pastor vicarius for Viby og Thiset Menigheder, Brammer, for hans Funktionstid 8 Rd. 32 Sk. om Maaneden og den nuværende Kirkesanger i Viby, Bjørnbak, for hans Embedstid 35 Rd. om Halvaaret, og at disse Beløb udredes af Aarhus Kommune uden Refusion af de paagjældende Præster eller Kirkebetjente i Aarhus.

Næst derhos at bemærke, at forsaavidt Gjennemførelsen af den attraaede Ordning tillige vedrører Interesser, der varetages af Finansministeriet, har man under D. D. givet Samme Lejlighed til at udtale sig over Sagen, skal man lige tjenstlig bede Byraadet tilkjendegivet, at Indenrigsministeriet efter Omstændighederne ikke for sit Vedkommende finder Anledning til at modsætte sig, at det paagjældende Distrikt indlemmes under Kjøbstaden, eller at Indlemmelsen sker paa de Vilkaar, hvorom Byraadet er kommet overens, dels med vedkommende Grundejere, Dels med Viby Sogneraad. Under Forbehold af, at der ikke fra Finansministeriets Side stilles særlige Betingelser for Indlemmelsen, skal man derfor være villig til at søge udvirket en allerhøjeste Resolution angaaende Distriktets Indlemmelse under Aarhus Kommune paa de angivne Vilkaar; men forinden herefter videre foretages, maa Ministeriet udbede sig nærmere Oplysning meddelt om, hvilke Foranstaltninger Byraadet har truffet for at sikre sig at kunne opfylde den af nogle af de paagjældende Grundejere stillede Betingelse angaaende Anlægget af en ny Forbindelsesvej mellem Kjøbstaden og det omhandlede Distrikt med en Bro over Jernbanen, i hvilken Henseende man skal bemærke, at Ministeriet med Hensyn til Opførelsen af denne Bro under 12te Novbr. f. A. har bemyndiget Direktøren for de jydsk-fynske Jernbaner til at indlede nærmere Forhandling med Byraadet, men at Ministeriet ikke senere har modtaget nogen Meddelelse fra bemeldte Embedsmand, denne Sag vedrørende.

Foranlediget ved de angaaende den fremtidige Beskatning af de faste Ejendomme i det oftnævnte Distrikt indgaaede Overenskomster og Byraadets dertil knyttede Udtalelse, maatte Ministeriet derhos ønske allerede nu at modtage Oplysning fra Byraadet om, hvilken Ordning det, naar Bestemmelse om Indlemmelsen er tagen, maa anses rettest at træffe med Hensyn til Distriktets Henlæggelse enten til Kjøbstadgrunden eller til Kjøbstadjorderne, samt om hvorledes Byraadet har tænkt sig at Loven af 11te Februar 1863 i det Hele vil

være at bringe til Anvendelse paa bemeldte Distrikt. Man skal i saa Henseende ikke undlade at tilføje, at det maa anses som en Selvfølge, at der i Overensstemmelse med nysnævnte Lovs §§ 4 og 5 foretages en Matrikulering af det omhandlede Areal eller den Del af Samme, som henlægges til Bygrunden, ligesom at derefter Skatterne til Statskassen af den hartkornspligtige Jord, som saaledes indlemmes i Bygrunden, overtages og udredes af Kæmnerkassen; hvorhos endelig Omkostningerne ved samtlige Foranstaltninger, som det ifølge Loven af 11te Februar 1863 maa anses fornødent at træffe i Anledning af Indlemmelsen, maa afholdes af Aarhus Kommune.

Med de saaledes begjærte Oplysninger udbeder man sig tillige Byraadets Erklæring om, hvorvidt Samme maatte ønske, at Indlemmelsen træder i Kraft fra et tidligere Tidspunkt end 1ste Januar 1874, samt i bekræftende Fald om, fra hvilket Tidspunkt det da ønsker at Indlemmelsen skal regnes."

Byrådet vedtog at udtale, at det ønsker det omhandlede Distrikt indlemmet i Kjøbstaden fra 1ste Januar 1874. Med Hensyn til Forholdet ligeoverfor Loven af 11 Februar 1863 besluttede man at anmode det nedsatte Udvalg om at fremkomne med nærmere Forslag. (Se Mødet den 13de Marts.)

, jfr. 162/1870 og 102/1868. Fra det nedsatte Udvalg for Byens Udvalg for Byens Udvidelse m. v. var modtaget et Forslag til en Overenskomst med Jernbanedirektøren angaaende Benyttelse af Amtmandstøften, Reguleringen af Byens sydlige Grændse ligeoverfor Jernbanestationen og Anlægget aften Bro over Jernbanen, saalydende:

"Imellem Etatsraad, Jernbanedirektør Holst paa den jysk-fynske Jernbanes Vegne og undertegnede Udvalg af Aarhus Byraad paa dettes Vegne er under Forbehold af respektive Indenrigsministeriet og Byraadets Approbation under D. D. truffet følgende Overenskomst:

1) Til Udvidelse af

Sønder-Allé afstaar Jernbanen 3 Alen af Amtmandstøften, langs dennes nordlige Grændse. Da Benyttelsen af Amtmandstøften som Oplagsplads for Godstrafiken nødvendiggjør ikke blot Udvidelse, men ogsaa Brolægningen af Sønder-Allé mellem Fredensgade og Spanien, paatager Jernbanen sig at bære, foruden den 1/4 Del af Udgiften, som den vil have at godtgjøre Kommunen efter Byvedtægtens § 39, endvidere i Analogi med Reglen i § 38 af samme Vedtægt yderligere 1/4 Del, i Alt Halvdelen af hele Brolægningsudgiften, der er

kalkuleret til 5,200 Rd.

2) Aarhus Byraad renoncerer paa den Samme efter Kontrakten om Amtmandstøften af 25de Juli og 29de August f. A. § 4 tilkommende Ret til Passage ad den nuværende Vej mellem Jernbanestationen og Gaden Spanien og frafalder enhver Fordring paa, at der sammesteds skal være Vej.

3) Endvidere fritaget Byraadet Jernbanen foruden Forpligtelse, Samme har paadraget sig efter fornævnte Kontrakts § 5, nemlig til at overtage og ikke at nedlægge de over Amtmandstøften gaaende Vandløb, og skal det som Følge heraf staa Jernbanen frit for at opfylde de Vandløb, der nu gaa over Amtmandstøften, dog ikke før Byen har faaet omlagt Brolægningen i Fredensgade, hvilket senest skal være sket inden Oktober 1874.

4) Til Gengjæld herfor udbetaler Jernbanen Byraadet de 900 Rd., som Følge Indenrigsministeriets Resolution af 4de April f.a. kunne udbetales under den i 3die Post nævnte Forudsætning.

5) Byraadet forpligter sig til at efterkomme de i Indenrigsministeriets Skrivelse til Jernbanedirektøren af 12 te Novbr. f. A. med Hensyn til den projekterede Bro over Jernbanen, tæt vest for Hovedstationen, opstillede 3 første Betingelser, nemlig:

at Broen bygges efter en af Jernbanedirektøren approberet Tegning, og at Arbejdet udføres efter en samme approberet Byggeplan;

at alle de Anvisninger, der gives, eller Fordringer, der stilles af vedkommende Jernbaneingeniør, for at sikre Banens Drift under Broens Opførelse eller senere, naar Vedligeholdelsesarbejder ved den foretages, uvægerlig tages til Følge, samt at betimelig Anmeldelse sker til Jernbanebestyrelsen om, naar Broens Opførelse skal begynde, og senere om, naar Vedligeholdelsesarbejder skulle foretages;

at Vejbroen til enhver Tid vedligeholdes i en saadan Stand og kun benyttes saaledes, at den ikke frembyder nogen Fare for Jernbanen.

6) Byraadet forpligter sig endvidere til inden 1ste Januar 1876 at overtage som offentlig Gade Strækningen fra Fredensgades Ophør forbi Jernbanens Varehus og Hovedbygning i en Bredde af 26 Alen og at føre denne Gade i en lige Linie fra Fredensgades Omdrejning til Hovedbygningen indtil Stationsvejen, som fører til Horsens Landevej, saaledes som nærmere betegnet i Indenrigsministeriets Resolution til Jernbanedirektøren af 4de April f. A., imod at Jernbanen afstaar de i bemeldte Resolution omhandlede Arealer. Saasnart

Gaden er anlagt, overtages den til fremtidig Vedligeholdelse af Byen, men Jernbanen udreder til Anlægget, overensstemmende med § 38 af Byvedtægten, Halvdelen af Udgiften ved Brolægningen, der er anslaaet til c. 7,000 Rd.

7) Endelig forpligter Byraadet sig til inden samme Tid under bemeldte Gade eller dens Fortov at lade anlægge en Kloakledning fra ovennævnte Stationsvej i lige Linie til det sydvestlige Hjørne af Gartner Ehlers's ved Amtmandstøften beliggende Have, hvor den modtages paa Jernbanens Grund og føres, syd for Gartner Ehlers's Have, i lige Linie til Jernbanens Stenkiste ovenfor Viadukten samt paa den anden Side af denne videre til Badehusvejens Kloak. Til hele denne Kloakledning fra Stationsbyen til Badehusvejen skal Jernbanen have Ret til at føre private Ledninger, medens Byen paatager sig dens Vedligeholdelse og Oprensning, men Halvdelen af Udgiften ved Anlægget bæres af Jernbanen, forsaavidt dette sker over Jernbanens Grund.

Udvalget for Byens Bebyggelse og Udvidelse, den 26de Februar 1873.

Schmidten. Nors. H. Liisberg.

H. F. Baess. Chr. Spliid.

For Jernbanen

N. Holst."

Byraadet vedtog at udsætte sin Approbation af fornævnte Overenskomst, indtil Indenrigsministeriets Approbation foreligger for Jernbanens Vedkommende. (Se Mødet den 12te Juni.)

Uddrag fra byrådsmødet den 13. marts 1873 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Som Svar paa Indenrigsministeriets Skrivelse af 17de Februar angaaende Sagen om Indlemmelse af Frederiksbjerg i Aarhus Kjøbstad vedtog Byraadet efter Udvalgets Forslag at tilstille Ministeriet gennem Amtet følgende Skrivelse:

Stiftamthuset har under 18 f. M. meddelt Byraadet Indenrigsministeriets foreløbige Resolution om Indlemmelse under Aarhus Kjøbstad af Distriktet Frederiksbjerg i Viby Sogn

og derhos forlangt Erklæring om de forskjellige i Resolutionen berørte Forhold, som maatte afgjøres, forinden Ministeriet søger udvirket en allerhøjeste resolution om Indlemmelsen.

Vi skulle i den Anledning tillade os først at udtale, at vi efter Overvejelse af alle herhenhørende Forhold ere komne til Overbevisning om, at det vil være i alle Parters velforstaaede Interesse, at Indlemmelsen først bestemmes at skulde finde Sted fra 1ste januar 1874, hvilket ogsaa vil samstemme med Udtalelsen i Viby Sogneraads Skrivelse af 6te Juli f. A. Men paa den anden Side tillade vi os at udtale Ønsket om, at den endelige Bestemmelse i Sagen maa blive givet saa betids som muligt, for at alle Vedkommende itide kunne vide at rette sig efter de forandrede Forhold.

Med Hensyn til den nye Forbindelsesvej mellem Distriktet Frederiksbjerg og Byen ved en Bro over Jernbanen skulde vi tillade os at oplyse, at der saavel om de Betingelser for Bygningen af en saadan Bro, der af Ministeriet vare fremsatte i Skrivelsen til Jernbanedirektøren af 12te November f. A., som angaaende flere andre Forhold, der vare at ordne med Jernbanen, i længere Tid igjennem et Udvalg har været ført Forhandlinger med Jernbanedirektøren, hvilke Forhandlinger nu have ledet til en under 27de Februar d. A. sluttet Overenskomst, der vil kunne betragtes som en endelig Ordning af de mange Berøringspunkter mellem Jernbanen og Kommunen. Indenrigsministeriet vil formentlig allerede af Jernbanedirektøren være gjort bekendt med denne Overenskomst, der er sluttet paa nærmere Approbation resp. af Ministeriet og Byraadet, og man skal her kun udtale, at hvis den finder Ministeriets Bifald, vil der fra Byraadets Side Intet være til Hinder for dens Approbation.

Den Ordning af Beskatningsforholdene for de faste Ejendomme i det nye Distrikt, som Byraadet har tænkt sig gennemført, forudsætter en midlertidig Tilstand, hvorefter Loven af 11te Febr. 1863 for disse Ejendommers Vedkommende først skulde komme til fuld Anvendelse den 1ste Januar 1895.

Ligesom en Overgangsperiode i de fleste Tilfælde, hvor et større Landdistrikt inddrages under en Kjøbstad, vil være tilraadelig, saaledes vil en Udsættelse med Hensyn til de ved Lov af 11te Februar 1863 givne Regler i det foreliggende Tilfælde paa Grund af de forhaandenværende lokale Forhold næppe kunne undgaas. De Bygninger, som nu findes i Distriktet, ligge meget spredte; det Samme vil fremdeles blive Tilfældet for de Bygninger, som Tid efter anden opføres, og der vil hengaa en længere Aarrække, inden Forandring heri indtræder. En bestemt Grændse efter Lov af 11te Februar 1863 §4 mellem

sammenbygget og ikke sammenbygget Grund vil ikke uden store Vanskeligheder kunne drages; denne Bestemmelse passer ikke paa disse Forhold, og det tør næppe antages, at der i Distriktet vil dannes et sammenbygget Hele, som i Loven forudsat, enten i og for sig eller i Forbindelse med Aarhus By forinden det af os paaregnede Tidspunkt.

Under Hensyn til disse Omstændigheder maatte Byraadet afslutte Overenskomsterne, som sket er. Forholdet vil herefter stille sig saaledes, at hele Distriktet til 1ste Januar 1895 indgaar under Kjøbstadsjorderne, at Skatterne til Statskassen som Følge heraf saa længe uforandret udredes af Grundejerne, at Grundejerne erlægger Husskat efter Skattevedtægtens § 4, og at der af de bebyggede Grunde med Gaardsplads og Have og ligeledes af de øvrige Grunde, efterhaanden som de i fremtiden bebygges med Gaardsplads og Have, svares en Afgift til Kæmnerkassen af samme størrelse, som Grundskatten under 1ste Klasse efter Vedtægtens § 3 vilde udgjøre; dog ere Haver, der benyttes til Handelsgartneri eller Planteskole og udgjør 2000 Kv. Alen eller derover, herfra undtagne.

Det var med stor Tilfredsstillelse, at Byraadet saa de indgaaede Overenskomster med de vedkommende Grundejere endelig afsluttede. Vanskelighederne havde været ikke faa, mange Forhandlinger med det store Antal Grundejere var førte, og Indrømmelser fra begge Sider vare nødvendige. Blandt Indrømmelserne fra Aarhus Kommunes Side udgjorde netop den vedtagne Beskatning af de faste Ejendomme et væsentligt Punkt. Selv om de lokale Forhold gjorde det muligt, i Overensstemmelse med Lov af 11te Februar 1863 § 4, at drage en bestemt Grændse mellem sammenbygget og ikke sammenbygget Grund, tør det anses hævet over al Tvivl, at en saadan Grændse ikke vilde kunne bringes i Overensstemmelse med de afsluttede Overenskomster, og hele Sagen, hele Indlemmelsesspørgsmaalet maatte siges at være afhængigt af en Ordning, der stemmer med de ved Overenskomsterne fastsatte Regler for de faste Ejendommers Beskatning.

Vi tillade os at stille det indstændige Andragende til det Høje Indenrigsministerium, at disse kontraktmæssige Bestemmelser angaaende Beskatningsforholdene maa blive gjældende, hvorved en nødvendig Overgangsperiode, en foreløbig og midlertidig Tilstand indtræder, og hvorefter Indlemmelsen for Ejendomsskatternes Vedkommende først kommer til endelig Fuldbyrdelse den 1ste Januar 1895.

Vi skulle endnu tilføje den Bemærkning, at Revision af Skattevedtægten for Aarhus efter Lov af 11te Februar 1863 § 15 vil finde Sted den 1ste Januar 1895, hvilket saaledes falder

sammen med det Tidspunkt, der hæver den midlertidige Tilstand og giver Loven fuldstændig Anvendelse for det ny Distrikt." (Se Mødet den 19de Juni.)

Uddrag fra byrådsmødet den 24. april 1873 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Saaledes som udtalt i Byraadets Indstilling til Indenrigsministeriet af 25de Juli 1872 om Indlemmelse af Frederiksbjerg i Aarhus Kjøbstad, ønskede Byraadet at erhverve den del af Borgmesterembedets Jordlod Matr. Nr. 3 a, som ligger syd for Stationsvejen, for derfra at bygge den projekterede Bro over Jernbanen, ligesom det i Indstillingen af samme Dato om Salg til Bebyggelse af Matr. Nr. 13 og 3 b, den saakaldte "Jensens Have", er bemærket, at Byraadet ønskede fra Borgmesterembedet at erhverve den Spids imod Øst af Matr. Nr. 3 a, nord for Stationsvejen, som fremkommer ved en Forlængelse af det østre Hegn omkring Byens Kirkegaard ned til bemeldte Stationsvej, for at benytte dette Areal til Bebyggelse i Forening med Matr. Nr. 3 b. Begge disse Arealer ere senere bleven opmaalte og befundne at indeholde, den førstnævnte sydlige Del af Matr. Nr. 3 a == 3.390 Kv.-Al., og den sidstnævnte, nordlige Spids af Lodden == 350 Kv.-Al., altsaa tilsammen 3.740 Kv.-Al. Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse har derefter indstillet til Byraadet, at bemeldte Arealer af Nr. 3 a afkøbes Borgmesterembedet for 500 Rd. med Renter fra 1ste April 1873 og imod at Byens selv afholder alle med Handelen forbundne Omkostninger, hvilken Overenskomst Borgmesteren for sit Vedkommende har tiltraadt under Forbehold af Ministeriets Approbation.

Byraadet bifaldt Udvalgets Indstilling og vedtog for Byens Vedkommende ligeledes at indhente Ministeriets Approbation paa Handelen. Endvidere bifaldt man, i -forventning af Ministeriets Approbation, en af Udvalget foreløbig truffen Overenskomst med Værtshusholder Mellethim, hvorefter Kommunen erholder 390 Kv.-Al. af det ham tilhørende Mtr. Nr. 1 o af Viby Sogn mod at afstaa 20 Kv.-Al. af Mtr. Nr. 3 a samt 1.000 Rd.

Endelig vedtog Byraadet at nedsætte Gartner Jensens Lejeafgift for Tiden fra 1ste Oktober 1872 til 1ste Oktober 1873 med 100 Rd., som Erstatning for den Skade, han lider ved Anlægget af Gaden over den af ham lejede Toft, samt at opsigte ham til Fraflytning af det Lejede til 1ste Oktober 1873. (Se Møderne den 12te Juni og 4de September.)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Fra Jernbanedirektøren var modtaget en Skrivelse, hvori meddeles, at Indenrigsministeriet under 27de Maj har for Jernbanevæsenets Vedkommende approberet den i Mødet den 27de Februar ommeldte, mellem Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse og Jernbanedirektøren foreløbig afsluttede Overenskomst angaaende Ordningen af Vej- og Vandløbsforholdene omkring Banegaarden i Aarhus.

Efter Udvalgets Indstilling approberede Byraadet for sit Vedkommende ligeledes bemeldte Overenskomst. Udvalget meddelte derhos, at det fra Gartner Ehlers havde modtaget følgende Tilbud, dateret den 26de Februar:

"Undertegnede Gartner Ehlers af Aarhus erklærer mig herved villig til at Overdrage Aarhus Kommune et stykke Jord i søndre Side af min ubebyggede Have Matr. Nr. 4 a af Aarhus Byjorder i Ring Herred, hvilket stykke Jord indeholder omtrent 900 kv.- Alen og findes paa vedfølgende Kort skilt fra den øvrige Del af min Have ved en rød linie, truffen i lige Retning mellem Punkterne a og b, paa følgende nærmere Betingelser:

1) at jeg ved Aarhus Byraads Mellemskomst overdrages til Ejendom den del af Jernbanens Grund, der ligger indenfor den paa Kortet trukne røde Linie d c b mod Fredensgades Forlængelse;

2) at jeg beholder Ret til Afbenyttelse af Gade og Fortov paa den søndre og østre Side af Matr. Nr. 4 a samt Ret til at opføre Bygninger ud til denne Vej eller Gade, saaledes at førnævnte røde Linie a b c d danner Byggegrænsen;

3) at Omkostningerne ved Anlæg af Gade og Vej samt Fortov og Renovationen heraf er mig uvedkommende, saalænge min Have endnu er ubebygget.

Saasnart Pladsen indenfor den røde Linie sælges til Bebyggelse, forpligter jeg mig til at paalægge Kjøberne af Parcellerne at refundere Kommunen halvdelen af Omkostningerne ved Gadens Brolægning, saaledes at disse Omkostninger erlægges, saasnart de paa Parcellerne opførte Bygninger kunne tages i Brug.

4) Jeg renoncerer paa min Ret til at fordre, at Grøften syd og øst for min Ejendom, østen

for Fredensgades Forlængelse, holdes aaben, samt at Vandløbet gennem denne Grøft ikke afledes; dog skal Kommunen være forpligtet til at varsle mig mindst 14 Dage, forinden Grøftens Lukning g Vandets Afledning paabegyndes;

5) jeg forbinder mig til at udrede Halvdelen af Omkostningerne ved Gadeanlæg og Brolægning paa Strækningen fra den nu brolagte Del af Fredensgade imod Syd over en Strækning af 75 Alen indtil den nuværende Stenkiste under Vejen til Banegaarden. Dog skulle disse Omkostninger forskudsvis udredes af Kommunen, imod at jeg fra 1ste Januar 1877 at regne, refunderer Kommunen Beløbet i et Tidsrum af 5 Aar, hvert Aar med 1/5 Del, der betales den 1ste Juli."

Dette Tilbud anbefaler Udvalget Byraadet at modtage, i hvilket Tilfælde det derhos foreslaar at tilskrive Jernbanedirektøren om, at samme vil sætte Byraadet i Stand til at opfylde Punkt 1 i Gartner Ehlers Skrivelse.

Udvalget havde endvidere indstillet, at Kloakanlægget efter Post 7 i Overenskomsten med Jernbanedirektøren udføres snarest muligt, først over Jernbanens Grund, siden videre op til Kirkegaarden, og i Forbindelse dermed de Kloakanlæg, som Post 4 i Gartner Ehlers Tilbud, forsaavidt dette modtages, nødvendiggjør.

Endelig havde Udvalget indstillet, at der hos Indenrigsministeriet anholdes om Bemyndigelse for Byraadet til at anvende Resten, 3,674 Rd., af Kjøbesummen for Amtmandstoftens til Udgifterne ved de i Overenskomsten med Jernbanedirektøren og Gartner Ehlers ommeldte Brolægnings- og Kloakarbejder saavel som til Brolægningen af Rosenkrantzgade.

Byraadet modtog det af Gartner Ehlers gjorte Tilbud og bifaldt samtlige Udvalgets ovennævnte Indstillinger. (Se Mødet den 10de Juli.)

Uddrag fra byrådsmødet den 10. juli 1873 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Der fremlagdes en Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet til Stiftamtet af 27de Juni, hvorved det tillader Byraadet at forbruge den Del af Kjøbesummen for "Amtmandstoftens", 3,674 Rd., som ikke vil medgaa til Gadeanlæg over "Jensens Have", til

Dækning af Udgifterne ved de i Mødet den 12te Juni ommeldte Brolægnings- og Kloakarbejder, navnlig i Henhold til den med Jernbanestyrelsen under 26de Februar sluttede Oversenskomst.

- Da der i Avgust Maaned 1873 vil være at foretage Valg af 8 nye Ligningskommisærer, og der for Aaret 1873 ikke eksisterer nogen Liste over Vælgerne af den almindelige Vælgerklasse til de kommunale Valg, vedtog man at opfordre det bestaaende Udvalg om at afsætte en saadan Liste faa tidlig, at Valget af Ligningskommisærer kan finde sted i Slutningen af Avgust Maaned, (Se Mødet den 4de September.)

Uddrag fra byrådsmødet den 4. september 1873 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Man underskrev en Skrivelse til Indenrigsministeriet om Approbation paa den i Mødet den 24de April ommeldte Overenskomst mellem Byraadet og Værtshusholder Mellerthin. (Se Mødet den 9de Oktober.)

- Det meddeltes, at ved et den 30te August affholdt Valg af den almindelige Vælgerklasse bleve Følgende valgte til Medlemmer af Ligningskommissionen for 3 Aar, nemlig: Bankkasserer Jespersen, Kjøbmændene J. Bertelsen og Rosenstand, Snedker G. Petersen, Fabrikant H. Kjær, Boghandler Thruue, Skædder J. P. Jacobsen og Stiftskasserer Brammer.

Uddrag fra byrådsmødet den 9. oktober 1873 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 239-1871)

Der meddeltes en kommunikation af en skrivelse fra Indenrigsministeriets til Stiftamtet af 24de September, indeholdende approbation paa den i mødet den 24de April ommeldte overenskomst mellem Byraadet og Værthusholder Mellenthin.